

VII: Fremskrivninger

I det følgende præsenteres en række fremskrivninger som kan sige noget om de mulige konsekvenser for befolkningsudviklingen på baggrund af de vandringsmønstre som har været påvist i de foregående afsnit af rapporten.

Enhver form for fremskrivning er baseret på en række antagelser hvis holdbarhed er afgørende for hvor godt fremskrivningen kommer til at svare til virkeligheden. Ligeledes er det af afgørende vigtighed hvad formålet med fremskrivningerne måtte være.

I mange situationer vil formålet med fremskrivningen være at forudsige hvorledes eksempelvis en given befolkningsstruktur udvikler sig, således at man kan bruge forudsigelsen som et konkret planlægningsmæssigt værktøj til for eksempel at sige hvor mange børn i bestemte aldersgrupper der vil være, og dermed beregne antallet af institutionspladser, behovet for klasselokaler og lignende. Brug af fremskrivninger i den forbindelse vil for det første sætte nogle tidsmæssige grænser fordi langtidsprognoser om eksempelvis antallet af børnefødsler vil være behæftet med store usikkerheder. Og for det andet vil man som regel vælge en relativ simpel og konservativ fremskrivning for at holde det mulige udfald af en fremskrivning indenfor relativt snævre rammer.

I andre situationer vil formålet med fremskrivningen være at se på bredden i et udfaldsrum, altså hvor store variationer der kan være i fremskrivningen såfremt man benytter sig af forskellige forudsætninger. Herigennem kan man få en idé om den rolle de enkelte parametre spiller for udfaldet, hvor følsom udfaldet af fremskrivningerne vil være i forhold til de enkelte parametre, og samtidig et bud på hvor indenfor hvilke rammer man i givet fald mest hensigtsmæssigt vil skulle agere.

I den foreliggende sammenhæng er det sidstnævnte målsætning der har været drivende for analyserne. Formålet med de følgende fremskrivninger har været at efterprøve forskellige udfaldsrum for de parametre der kommer til at bestemme befolkningsudviklingen og bosætningsmønstret fremover, og herigennem sige noget om følsomheden overfor større påvirkninger såsom etableringen af større økonomiske enheder, såsom et aluminiums smelteværk.

Til formålet har der været udarbejdet fire forskellige modeller til beregning af de mulige konsekvenser af ændringer i befolkningsudviklingen, herunder mobiliteten, for den grønlandske befolknings- og bosætningsstruktur.

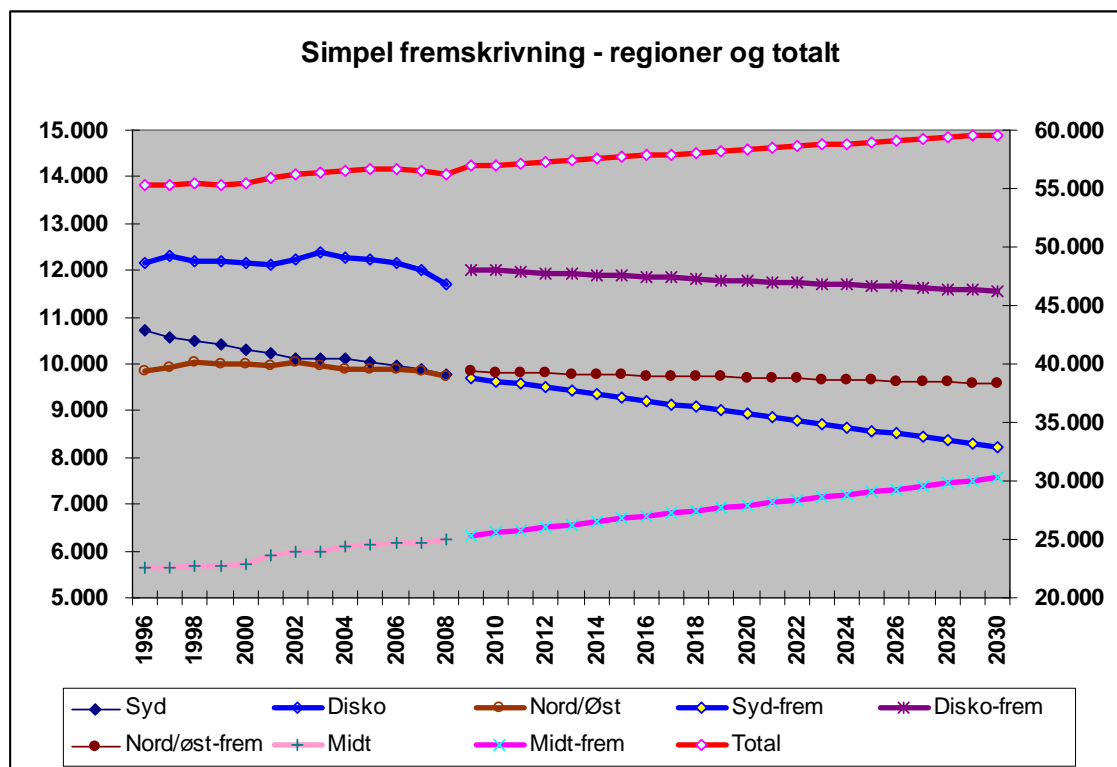
a. Den simple fremskrivning

Som startpunkt tages udgangspunkt i en simpel lineær fremskrivning af de ændringer som har været karakteristisk for den forudgående 10-års periode. Fremskrivningen er således baseret på den forudsætning at de tendenser der har vist sig over det sidste tiår afspejler en trend som vil fortsætte en vis tid fremover. En sådan forudsætning har på den ene side den fordel at den afspejler en given trend, og derfor over en kortere tidsperiode vil kunne give et udmærket bud på i hvilken retning en given befolknings- og bosætningsstruktur vil bevæge sig. Men samtidig vil fremskrivningen på bare lidt længere sigt være behæftet med væsentlige fejkilder. En given trend i eksempelvis i mobilitet i forhold til etablering af nye storskala projekter vil ændre sig markant over tid. Først vil aktiviteten skabe et øget arbejdskraftbehov. Og når så efterspørgslen efter arbejdskraft er dækket, vil mobiliteten igen ændre sig, afhængig af hvilke andre aktiviteter

der igangsættes, om der udvikles følgeindustrier m.m.. Ligeledes vil der være tale om markante ændringer i mobilitet i forhold til eksempelvis uddannelse, som på den ene side viser stor dynamik når antallet af personer med efterspurgte uddannelser er under etablering, men som senere kan vise sig at aftage når en vis del af befolkningen indgår i uddannelsessystemet.

I beregningen af fremskrivningen er der taget højde for tendenserne for de nøglevariable som indgår i mobilitetsanalyserne, d.v.s. køn, fødested, regional tilknytning og bosætning, og på af de tidligere nævnte begrænsninger i denne type af fremskrivninger er fremskrivningstiden begrænset til 2030.

De følgende figurer viser resultatet af simple fremskrivninger for de enkelte regioner, samt i forhold til byer og bygder.

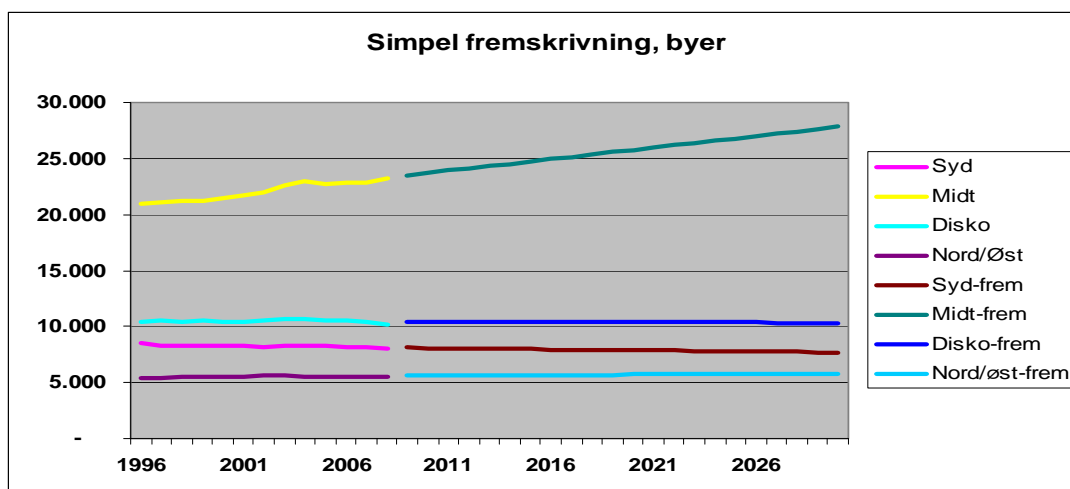

Figur VII.1: Lineær fremskrivning af trend for analysens regioner. Bemærk at total for Grønland samt fremskrivning for midt-regionen er vist i forhold til akse på højre side, medens de øvrige regioner er vist i forhold til akse på venstre. Første del af hvert kurveforløb viser udviklingen som den har været fra 1996 til 2008, medens den efterfølgende kurve viser fremskrivningen.

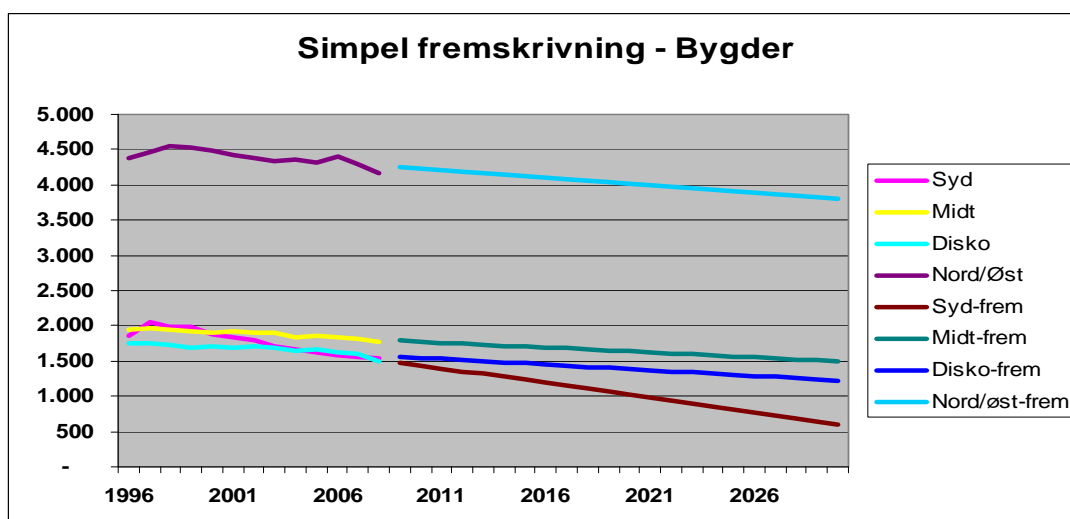
Som figuren viser, er der tale om en tendens frem til 2030 hvor der på landsplan er tale om en samlet befolkningsvækst fra det nuværende niveau omkring 56.000 indbyggere op til omkring 60.000 indbyggere. De sidste par år har det været fremhævet at udvandringen fra Grønland har kompenseret for en tilvækst på grund af relativt højt fødselstal således at den samlede befolkningsstørrelse har været den samme de sidste 4 år. Men med tendensen for hele perioden 1996 til 2006 har der været tale om en svag stigning som – hvis den fortsætter – resulterer i en forøgelse på godt 4.000 personer over de næste 20 år. Som det fremgår af figuren vil denne forøgelse udelukkende ske i region Midt medens alle andre regioner vil være

udsat for et fald i den samlede befolkning. Dette fald – sammen med tilvæksten – opses af Midt-regionen.

Inden for regionerne vil der være tale om meget store forskelle i udviklingen i henholdsvis byer og bygder, som det fremgår af de følgende figurer:

Figur VII.2: *Simpel fremskrivning, byer i de fire regioner. For signaturer, se foregående figur*

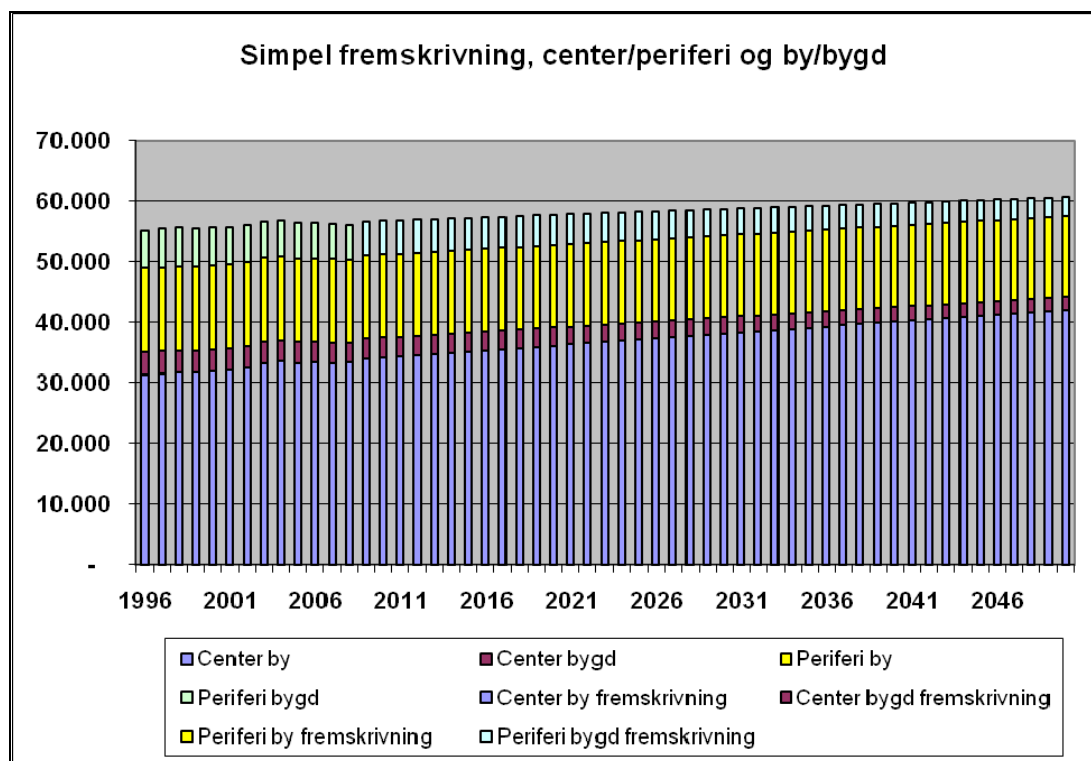
Figur VII.3: *Simpel fremskrivning, bygder. For signaturer, se de to foregående figurer.*

Som det fremgår af figurerne er det midtregionens byer der stort set står for den samlede befolkningsforøgelse. For de øvrige regioners byer er der tale om en stabil situation når det gælder Nord/Øst og Disko-regionerne vedkommende, medens byudviklingen i Sydregionen vil følge den tendens der har været det forløbne tiår, nemlig en jævn tilbagegang i bybefolkningen.

For samtlige regioners vedkommende vil der være tale om en markant nedgang i bygdebefolkningen, hvis de forudgående tiårs tendenser fortsætter. Mest markant er faldet for bygderne i Sydregionen, hvor fremskrivningen forudsiger en reduktion til under en tredjedel af bygdebefolkningen i 1996. I regionerne Midt og Disko er der tale om en halvering og et fald til

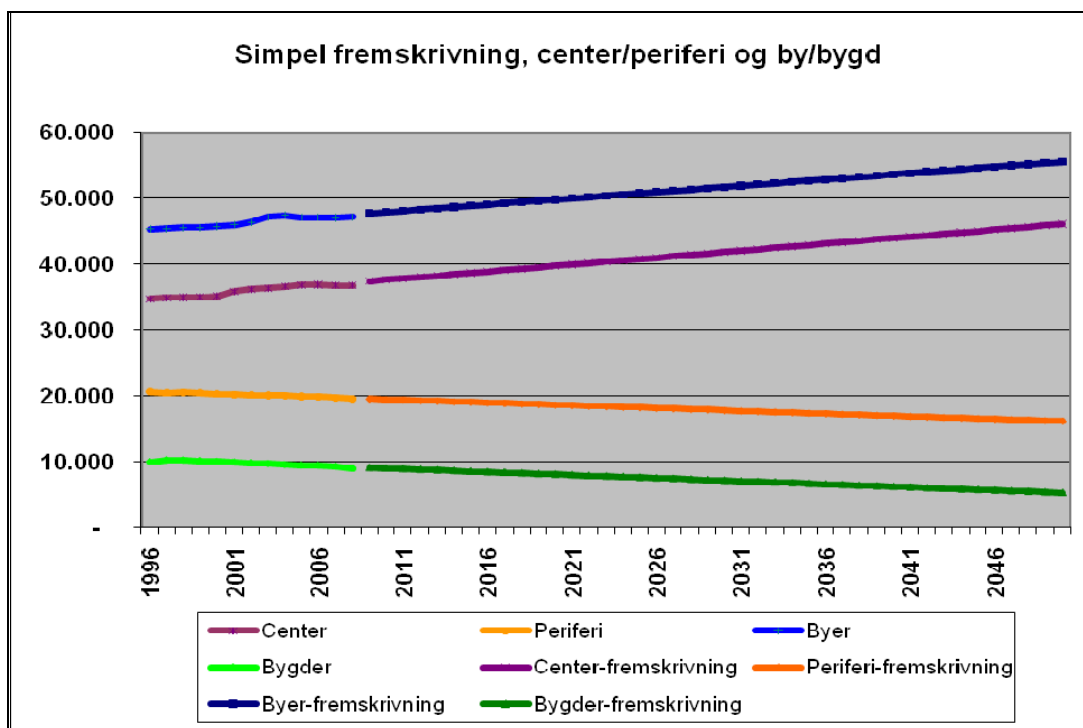
2/3 af situationen i 1996, medens Nord/Øst-regionen står for det mindste relative fald, fra omkring 4.500 indbygger til omkring 3.600 indbyggere.

I de senere fremskrivninger vil der være tale om at inkludere tal der går frem til 2050. Desuden vil der, af beregningsmæssige årsager, være tale om fire hovedkategorier: Byer og Bygder, samt Centerregionen, som omfatter Midt- og Disko-regionerne, samt Periferiregionen, som omfatter Syd- og Nord/Øst-regionerne som de har været afgrænset i rapportens analyser. For at give kontinuitet i analyserne har denne opdeling også været benyttet i den simple fremskrivning. Som tidligere nævnt er det særdeles tvivlsomt at benytte lineære fremskrivninger på så lange fremskrivningsperioder, men de bringes for sammenligningens skyld.

Figur VII.4: Simple fremskrivning 1996 til 2050 for befolkningsfordelingen på byer og bygder i henholdsvis center- og periferiområder

Som det fremgår af figuren er der tale om en beskedent befolkningsvækst frem til 2050, fra de nuværende godt 56.000 til lidt over 60.000 indbyggere. Og som det fremgår udgør centerbyerne det egentlige vækstområde medens byerne i periferien som helhed oplever stagnation, og bygderne i såvel center- som periferi vil undergå markante reduktioner. Hvor store ændringerne er for de fire grupper fremgår af den følgende figur, hvor hver kategori er blevet afbildet enkeltvis.

Figur VII.5: Simple fremskrivning fra 1996 til 2050 opdelt på de fire kategorier byer, bygder center og periferi.

Centerområderne står til en klar befolkningsvækst, fra omkring 35.000 til over 45.000 indbyggere, altså en fremskrevet vækst på, og som det fremgår, er byerne den bebyggelsesform som er helt afgørende i udviklingen. For byområdernes vedkommende drejer det sig om en vækst fra godt 45.000 til over 55.000 indbyggere. Og i den nedre ende af skalaen står helt generelt periferiområderne hvor fremskrivningen anfører et fald fra de nuværende godt 20.000 indbyggere til omkring 17.000 i 2050. Og for bygdernes vedkommende et fald fra de godt 10.000 indbyggere i 1996 til halvdelen i 2050.

Som det er fremhævet flere gange ovenfor skal man være særdeles varsom overfor fremskrivninger der baserer sig på antagelser om at fremtidens udvikling vil kunne afspejles gennem simple lineære sammenhænge. Der er flere faktorer som ikke afspejles gennem den simple fremskrivning, og som kan vise sig afgørende for den videre udvikling. For det første at der er tale om en generel aldring af befolkningen, som betyder at en stadig faldende andel af befolkningen vil være i den reproducerende aldersgruppe. Konsekvensen er at befolkningen over et vist tidsrum vil vokse, men på længere sigt stabiliseres eller falde efterhånden som de yngre aldersgrupper erstattes af ældre. For det andet at ændringer i familiestrukturen som er slået igennem i de større byer, nemlig færre børn pr. familie, er undervejs i bygderne og de mindre byer. Det får yderligere konsekvenser for faldet i både de mindre byer og bygderne hvor en relativ høj reproduktionsrate har kompenseret for en relativ stor fravandring.

Alt i alt må den simple fremskrivning siges at indeholde et rimeligt højt niveau af sikkerhed, i hvert fald på et kortere sigte såsom de næste ti år, men herudover vil man skulle inkludere en række af de nævnte parametre for at få et mere holdbart resultat.

b. Fremskrivning, konstante parametre

De følgende fremskrivninger er langt mere komplicerede end den forudgående fordi den er baseret på ændringer i såvel kønsmæssig sammensætning, aldersgrupper som bosætningsbetingelser, ligesom fertilitet og mortalitet og ikke mindst flytningsmønstre indenfor de respektive grupper indgår som grundlag for de enkelte beregninger.

Ændringen i en given aldersgruppe, for eksempel gruppen af 20-årige kvinder i bygder er bestemt af hvor mange kvinder der et givet år er blevet 20 år, hvor mange der er døde, hvor mange der er flyttet til andre byer eller bygder, hvor mange der er emigreret, samt hvor mange der er immigreret og tilflyttet fra andre byer eller bygder. Samtidig er tilførslen af nye kvinder til bygden afhængig af hvor mange pigebørn der er fødte.

For at kunne beregne ændringerne må man for hver enkelt aldersgruppe kende fødselshyppigheden, dødeligheden, fraflytnings- og tilflytningsfrekvensen samt emigrations- og immigrations-frekvenserne. Da datagrundlaget for Grønlands vedkommende ikke tillader opgørelser på hver enkelt sted eller hver enkelt årgang har hovedberegningerne været baseret på følgende grupperinger:

Aldersgrupper: 0-9 år
10-19 år
20-29 år
30-44 år
45-64 år
65 år og derover

Regionale enheder
Centerbyer
Centerbygder
Periferibyer
Periferibygder

Køn
Mænd
Kvinder

Og med følgende vækstparametre:
Fødselshyppighed
Dødelighed
Fraflytningsfrekvens
Tilflytningsfrekvens
Emigrationsfrekvens
Immigrationsfrekvens

I den simple fremskrivning med konstante parametre benyttes parametre baseret på de sidste ti års data. Modellen forudsætter således at det mønster der har været gældende det sidste tiår fortsætter fremover, eksempelvis at de fødselsrater, dødsrater, ind- og udflytningsrater der har været gældende vil fortsætte indenfor det tidsrum der opereres med.

Rent beregningsteknisk er fremgangsmåden følgende, såfremt der blev opereret med 1-års aldersgrupper:

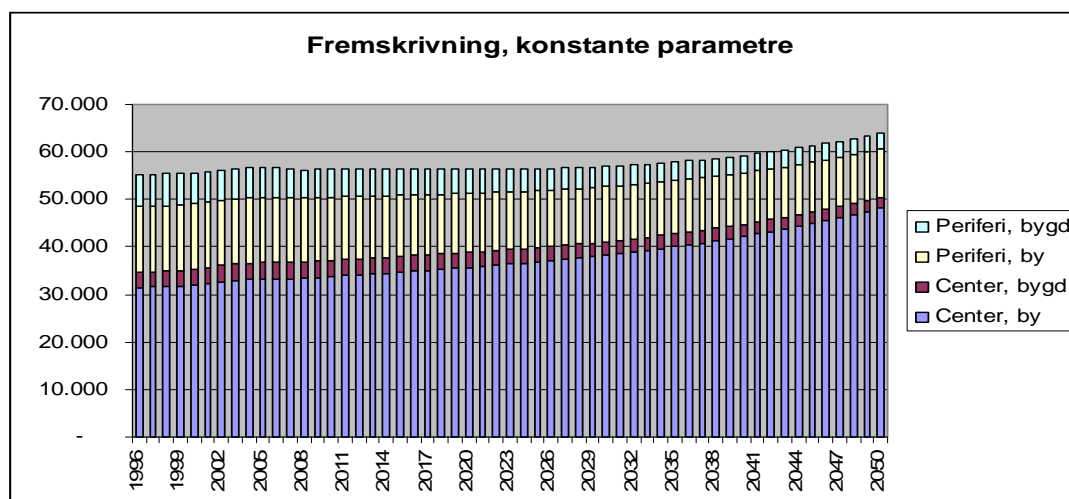
- Ud fra fødselsraterne i de forskellige aldersgrupper samt antallet af kvinder i hver aldersgruppe beregnes først hvor mange børn der fødes i de enkelte bosætningstyper og regioner.

- Tilsvarende beregnes hvor mange der dør, igen ud fra dødsrater og antal personer i hver aldersgruppe og i de enkelte bosætningstyper og regioner.
- Så beregnes for hver enkelt bosætningstype og region hvor mange der flytter ud, hvor mange der flytter ind, hvor mange der udvandrere og hvor mange der indvandrer fordelt på aldersgrupper.
- Hver aldersgruppe justeres herefter ud fra antallet af døde, flyttede og ind- og udvandrede, og antallet af personer bliver så at sige 1 år ældre ved at blive flyttet op i næste aldersgruppe. Endelig tilskrives aldersgruppen 0 antallet af fødte.
- Denne beregningsprocedure gennemføres herefter år for år indtil slutåret for fremskrivningen.

Som nævnt er proceduren ovenfor baseret på 1-års aldersgrupper. På grund af usikkerheder ved at benytte for små befolkningstal opereres imidlertid ikke med 1-års grupper men med de aldersgrupper der er anført ovenfor. Og som konsekvens heraf flyttes 1/10 af de tre laveste aldersgrupper videre til næste aldersgruppe, medens 1/15 af de følgende aldersgrupper flyttes videre i de årlige beregninger. Tilsvarende er fødselsrater, dødsrater m.m. beregnet for grupperne som helhed, og ikke for enkelte årgange.

Heri ligger der en vis fejlkilde idet fremskrivningerne ikke til fulde har mulighed for at inddrage detaljer omkring eksempelvis ændringer i fødselsrater hvor eksempelvis forskudninger i aldersgruppen viser sig som markante ændringer eksempelvis gennem markante stigninger i slut-20'erne og starten af 30'erne, medens fødsler i de yngre aldersgrupper falder markant. Det er imidlertid vurderet at gennemsnitsbetragtninger for aldersgrupper er at foretrække frem for usikkerheden ved at operere med for små befolkningstal.

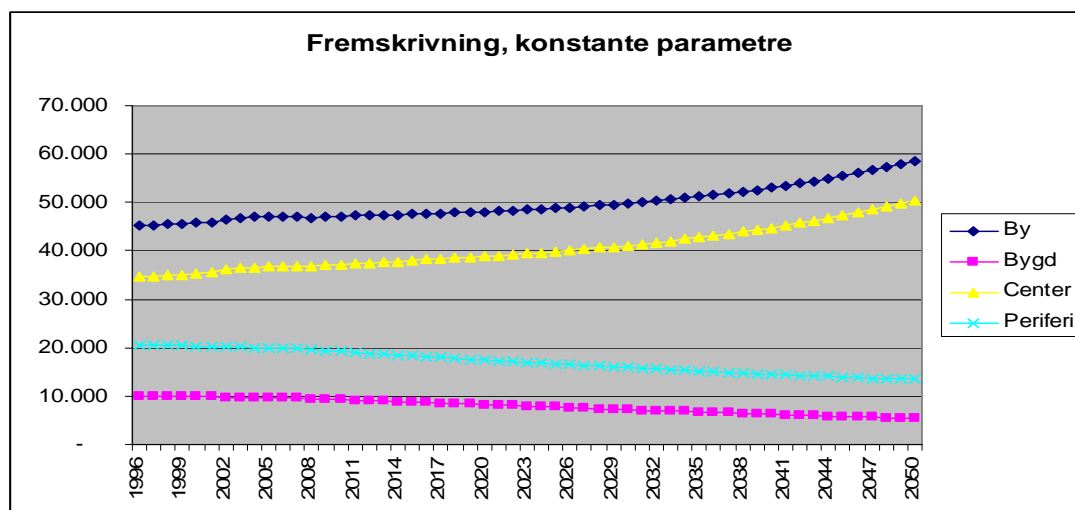
Hvorledes udviklingen på baggrund af disse forudsætninger måtte se ud fremgår af de følgende figurer.

Figur VII.6: Fremskrivning med brug af konstante parametre frem til 2050.

Figuren ovenfor viser den samlede befolkningsudvikling fordelt på de fire bosætningskategorier: centerbyer, centerbygder, periferibyer og periferibygder, og til forskel fra den simple lineære fremskrivning i den foregående oversigt medfører brugen af de konstante parametre at der over en periode frem til 2050 vil være tale om en generel befolkningsudvikling i Grønland, idet tilvæksten dog udelukkende vil foregå i centerbyerne som i 2050 vil udgøre omkring 75 % af den samlede befolkning, en markant forøgelse fra de nuværende godt 60 %. Samtidig er det vigtigt at bemærke at udviklingen i den samlede befolkningmængde holder relativt konstant de næste 20 år, hvorefter der vil være tale om en jævn stigning. I løbet af

fremskrivningsperioden vil byer i periferien reduceres til næsten halvdelen af den nuværende befolkning, og får bygder både i center og periferi vil der være tale om drastiske reduktioner.

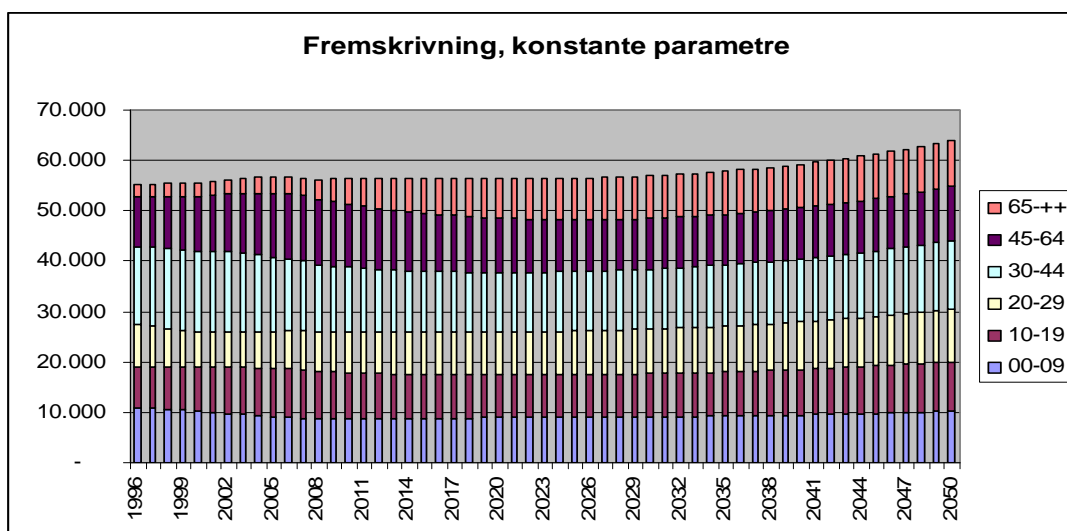
Figur VII.7: Fremskrivning med konstante parametre, med fordeling på byer/bygder og center/periferiområder

Yderligere detaljer vedrørende hovedregionerne og bosætningstyperne fremgår af figuren ovenfor der viser to forskellige problemstillinger, dels udviklingen indenfor byer og bygder, og dels udviklingen mellem center og periferi, sidstnævnte omfattende såvel byer og bygder i henholdsvis centerområder og periferiområder. .

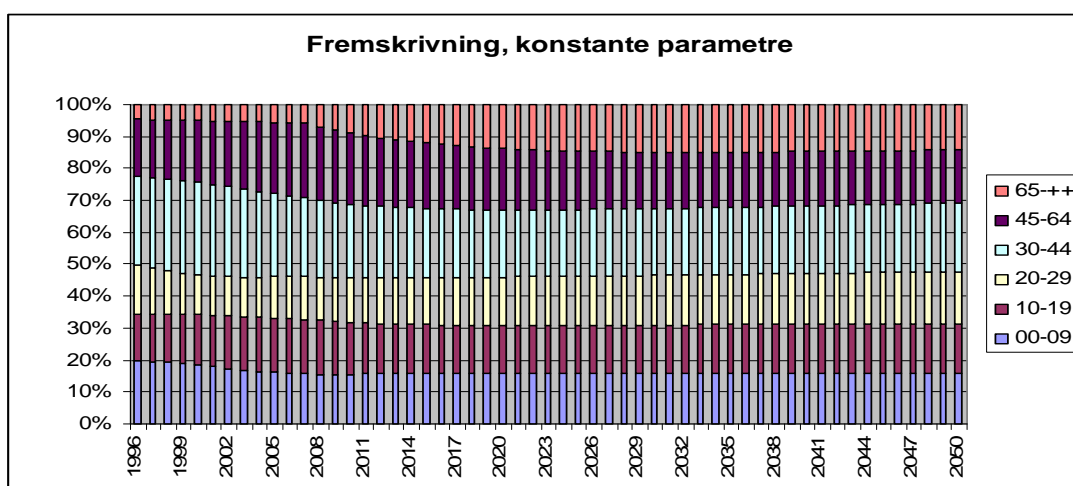
Som det fremgår, vil byerne stå både for tilvækst og for opsugning af afvandring fra bygderne som halveres over det beregnede tidsrum. Det samme gør sig gældende for centerområderne som vil opsuge såvel befolkningstilvækst som fravandring fra periferiområderne, der forventes reduceret til under 2/3 af den nuværende befolkning.

Ud over de dynamiske befolkningsparametre såsom fødsler, dødsfald og vandringshyppighed er det fordelingen af befolkningen på aldersgrupper som vil være helt afgørende for dynamikken i befolkningsudviklingen. Hver aldersgruppe har sine karakteristika når det eksempelvis gælder reproduktion, dødelighed, og flytningskarakteristik, hvilket har været et gennemgående tema i hele rapporten.

En helt afgørende faktor i befolkningsudviklingen i Grønland er aldringsprocessen – at en stadig større del af befolkningen udgøres af ældre mennesker. Det har ikke mindst indflydelse på reproduktionsraterne, og dermed på det input af børn og unge som i givet fald kan sikre tilførsel af flere unge, og dermed flere børn. De to følgende figurer fokuserer på aldersfordelingen som den udvikler sig såfremt man benytter konstante parametre, d.v.s. reproduktionsrater som har været gældende i løbet af det forudgående tiår, og tilsvarende flytningsmønstre som svarer til den hidtidige praksis. Figurerne med aldersfordeling præsenteres dels som absolutte tal, og dels med deres procentvise fordeling, fordi procentfordelingen er afgørende for udviklingsprocessen.

Figur VII.8: Fremskrivning med konstante parametre. Figuren viser udviklingen i aldersfordelingen i absolutte tal

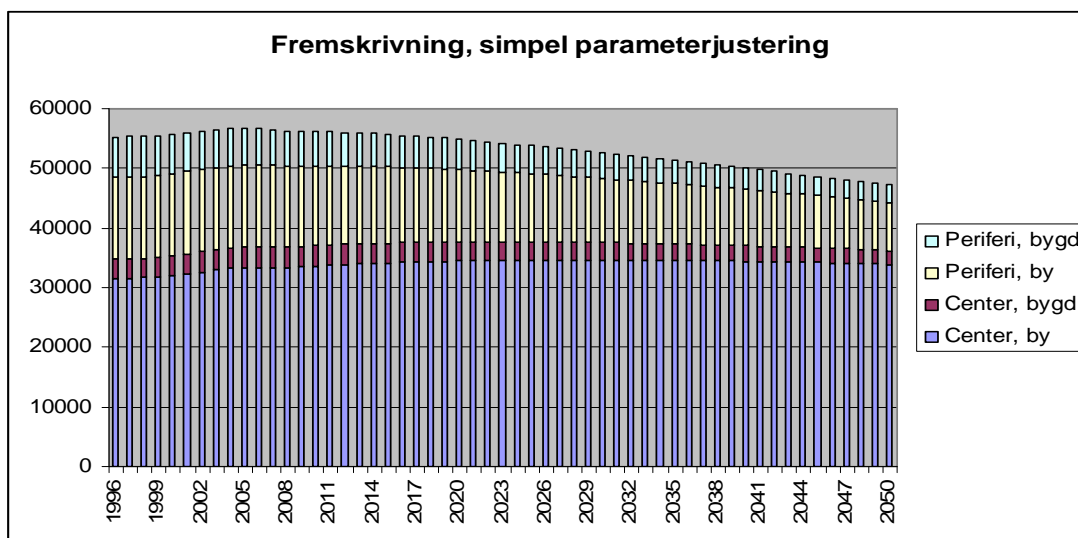
Figur VII.9: Fremskrivning med konstante parametre. Figuren viser den procentvise fordeling i aldersgrupper.

Som det fremgår, er der tale om en klar fremadskridende aldring af befolkningen hvor en stadig mindre del af befolkningen skal sikre det økonomiske grundlag for en stadig større gruppe af ældre. Fra en situation hvor gruppen af personer på 65 år og derover kun udgør nogle få procent stabiliseres fordelingen i aldersgrupperne i en situation hvor denne gruppe udgør mindst 15 % af befolkningen. Samtidig mindskes de aldersgrupper hvor der traditionelt fødes børn. Med brug af de konstante parametre – altså den trend som har været gældende det sidste tiår – giver fremskrivningen imidlertid ikke respons på nogle af de væsentlige ændringer i eksempelvis fødselsrater og lignende som har karakteriseret udviklingen de sidste år, og derfor er dette en af de væsentligste anker mod en fremskrivning som den viste. På den positive side at den faktisk opererer med forskelle i dynamikker indenfor aldersgrupper, men på den negative side at den ikke tager højde for de ændringsmæssige tendenser der har været gældende

det sidste årti. Disse forandringer kommer langt bedre frem når vi inddrager forandringstendenserne, hvilket fremgår af den følgende fremskrivning.

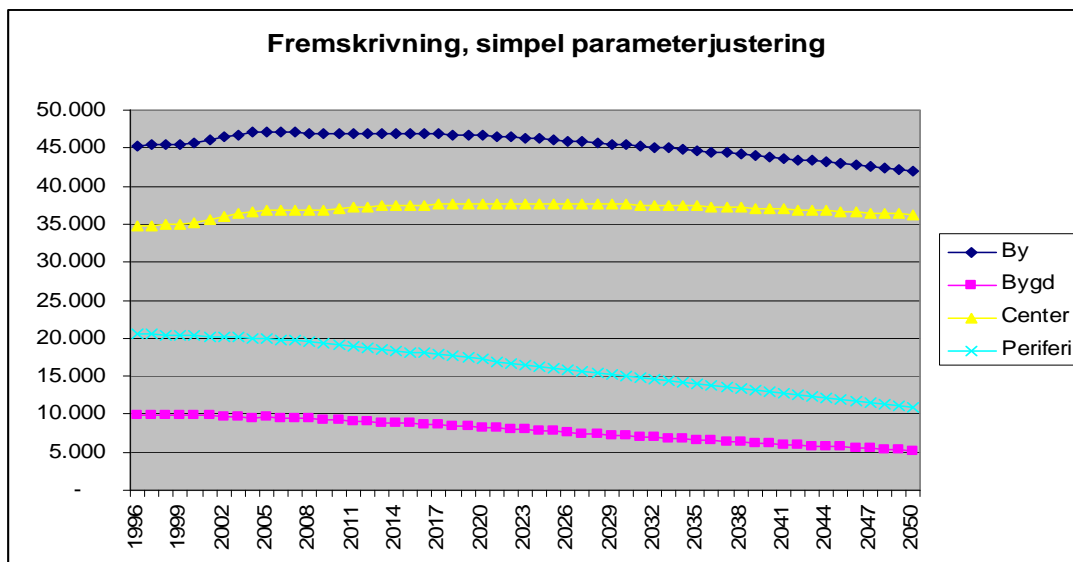
c. Fremskrivning, simpel parameterjustering

I den simple parameterjustering benyttes ændringer i de fem vækstparametre sådan som de har vist sig over de forudgående ti år, og vil følge denne tendens så minimumsniveauet i tiårsperioden 1996-2006 vil være slutpunktet i en fremskrivning frem til 2090. Sandsynligheden ved en sådan fremskrivning er relativ stor, idet en given udviklingstendens følges, samtidig med at der er sat en grænse for slutpunktet over tid som er bestemt indenfor systemet selv. De faktorer der indgår i beregningerne er således faktorer der allerede kendes i udviklingsprocessen i Grønland, og behøver derfor ikke begrundelser der skal søges udenfor Grønland. Omvendt kan man argumentere for at det er usandsynligt at Grønland som system ikke vil følge udviklingstendenser som ses udenfor Grønland, men netop disse muligheder analyseres nærmere i den følgende fremskrivningsmodel.

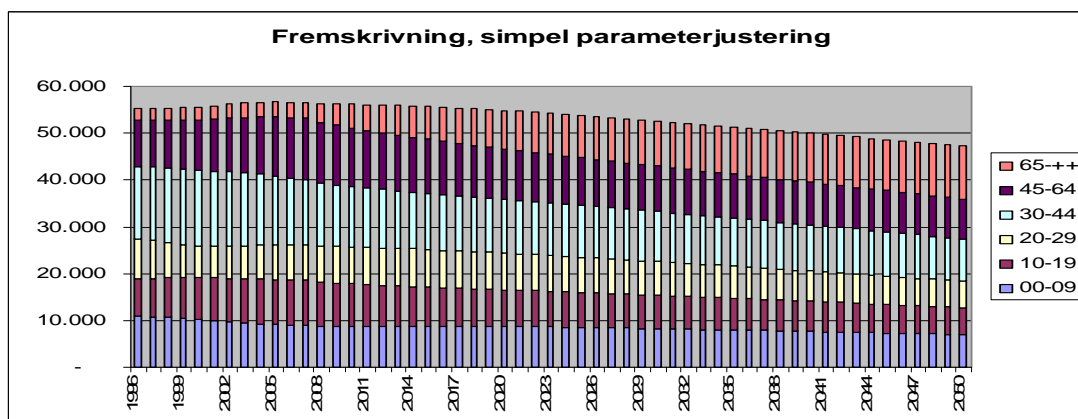

Figur VII.10: Fremskrivning med simpel parameterjustering.

Som det fremgår af figuren har ændringer i eksempelvis familiestruktur og aldersfordeling helt afgørende betydning for befolkningsudviklingen på længere sigt. I denne fremskrivning forudses en relativt stabil samlet befolkningstotal de næste 5-8 år, men derefter et jævnt fald fremover. Faldet hænger sammen med de tidligere nævnte tendenser til at reducere familiestørrelserne, et stadig større antal personer vælger singlelivet, og antallet af børnefødsler derfor kan forventes at være faldende. Det er et mønster som har været i gang de sidste 10-20 år, og som – hvis trenden fortsætter – vil markere sig endnu tydeligere fremover. Og det har konsekvenser for den regionale fordeling af befolkningen, idet centerbyerne vil udgøre mere end 2/3 af den samlede befolkning og stabiliseres på det niveau, medens byerne i periferien vil mere end halveres. Og for bygdebefolkningen drejer det sig om en halvering over tid.

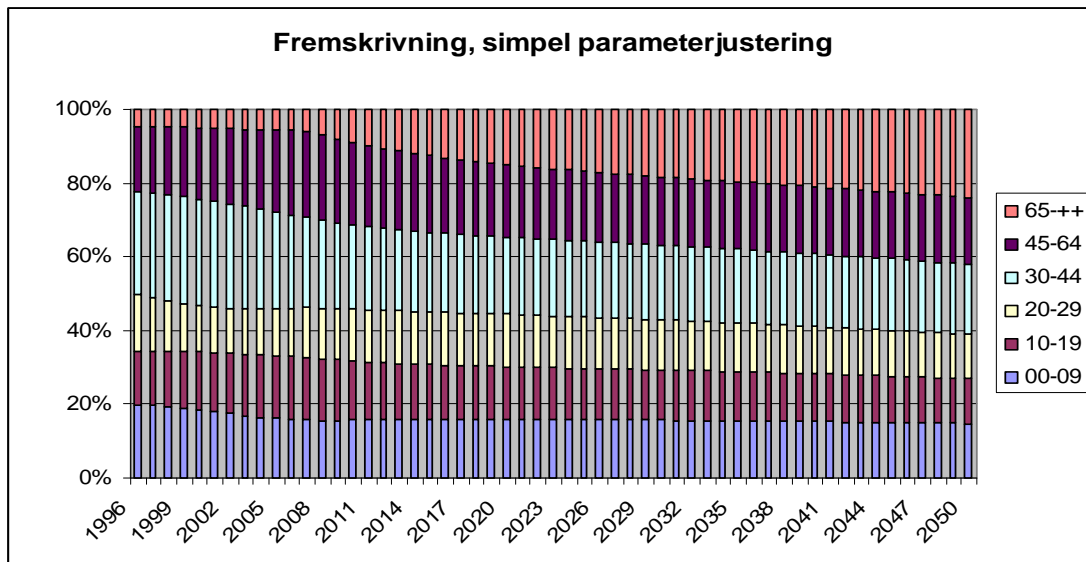

Figur VII.11: Fremskrivning med simpel parameterjustering. Fordelingen af befolkningen på by/bygd og på center- og periferiregioner

Figur VII.12: Fremskrivning, simpel parameterjustering, fordeling af befolkningen på aldersgrupper.

På figur 10 ovenfor ses konsekvenserne af forandringerne på aldersgrupper, og igen på figur 11 på næste side, hvor fordelingen er omsat til procenter af befolkningen. Og som det fremgår, slår ikke mindst tendensen mod en længere levetid særdeles klart igennem, idet gruppen af personer 65 og derover kommer til at udgøre næsten 25 % af befolkningen. Og når man ser på persongruppen i den erhvervsaktive alder betyder det at "ældrebyrden" bevæger sig op i nærheden af 50 %, et tal der genkendes fra fremskrivningerne i Europæisk sammenhæng hvor mange regioner er oppe på et tilsvarende niveau.

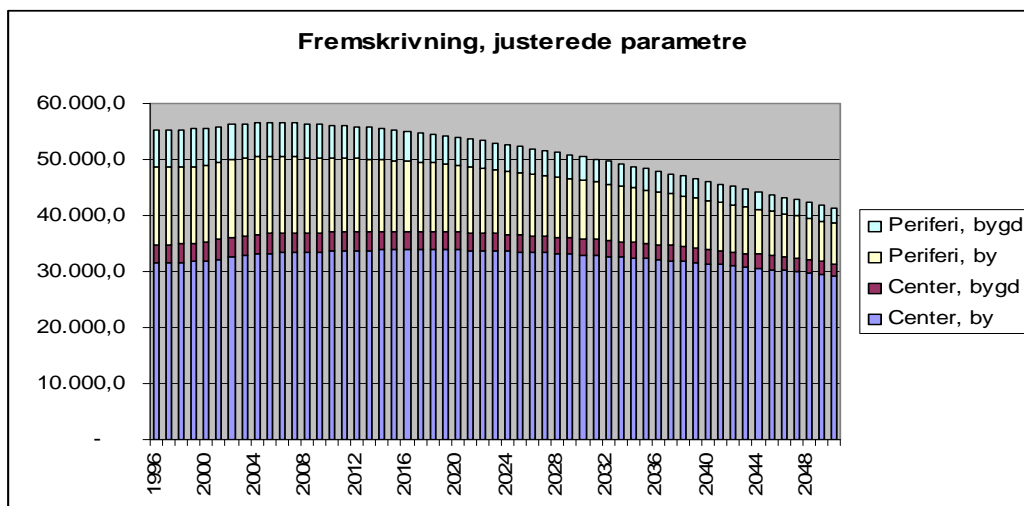
Figur VII.13: Fremskrivning med simpel parameterjustering. Procentvis fordelingen på aldersgrupper.

En fremskrivning som denne må høre til en særdeles sandsynlig mulighed, fordi den medreflekterer nogle af de helt centrale befolkningsdynamikker, og ikke mindst de ændringstendenser som har vist sig i Grønland over de sidste ti år. Så når det gælder forhold såsom aldersfordeling og fordeling mellem by og bygd er der gode grunde til at se tendensen som en klar mulighed. Man kan diskutere i hvor høj grad fordelingen mellem byer i henholdsvis center og periferi i tilstrækkeligt omfang er afspejlet gennem modellen. Blandt andet spørgsmålet om byernes funktioner, og dermed muligheden for at fastholde en yngre del af befolkningen, kan være helt afgørende for om tendenserne holder eller ikke holder.

d. Fremskrivning med justering af fremskrivningsparametre

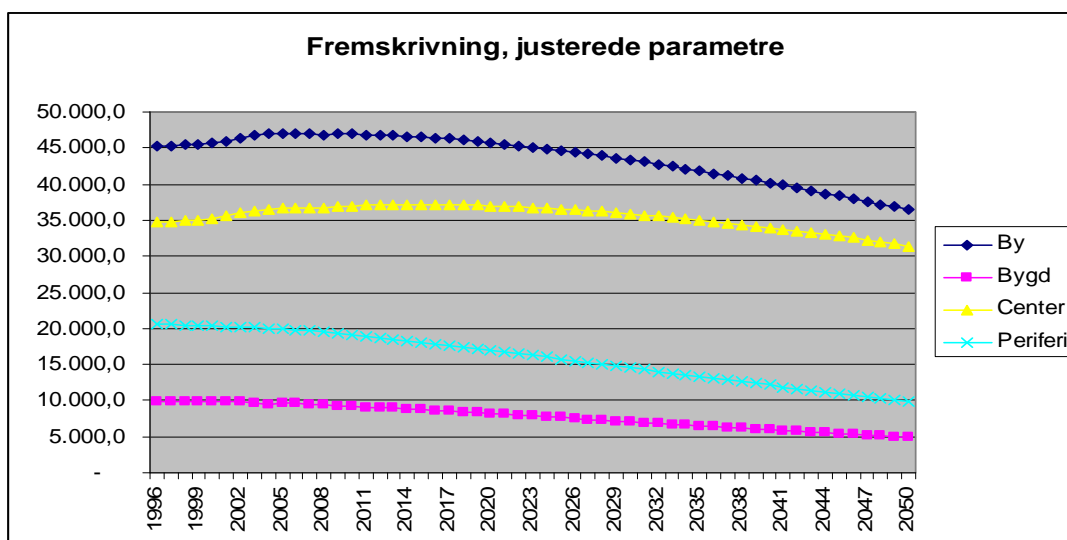
I den følgende fremskrivning er der tale om at de enkelte parametre forventes at være påvirket af de tendenser som gør sig gældende udenfor Grønland, ud fra en antagelse om at for eksempel fødselshyppighed, dødelighed, flytningsaktiviteter m.m. over tid kommer til at minde mere og mere om de mønstre der gør sig gældende også udenfor Grønland. Det kan være svært at afgøre hvilke tendenser man i givet fald skal fokusere på – om udviklingen i Grønland eksempelvis bevæger sig i retning af Nordamerika, Europa, Asien eller andre globale mønstre. Der er tale om en række væsensforskelle i udviklingstendenserne, hvor ikke mindst spørgsmål om indkomstforhold og social sikkerhed kan være helt afgørende for i hvilken retning tendenserne går. Og indenfor de nævnte regioner er der tale om markante forskelle mellem eksempelvis indkomst- og socialgrupper når det gælder tendenser i udviklingen.

I det følgende er benyttet tendenser som er karakteristiske for Nordamerika og Nordeuropa, og som især påvirker fødsels- og dødelighedsparametrene. Og som det fremgår, har en sådan tendens drastiske konsekvenser for befolkningsudviklingen over tid:

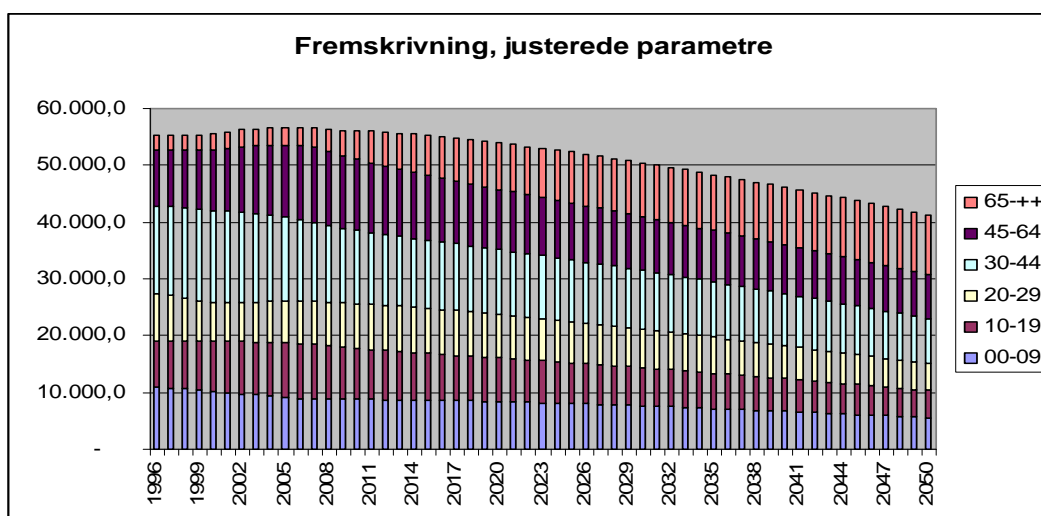
Figur VII.14: Fremskrivning med justerede parametre. Fordelingen af befolkningen mellem by og bygd i henholdsvis center- og perifere regionerne.

Det er ikke mindst ændringer i familiestruktur og fødselshyppigheder som kan vise sig at være afgørende for udviklingen. Som situationen er lige nu gælder det for Grønland at fødselshyppigheden er større end i resten af Norden, og det har store konsekvenser for reproduktionen. Med den nuværende udvandring kan den større fødselshyppighed kompensere for nettoudvandringen og således fastholde en situation hvor befolkningen har været konstant over det sidste halve årti. Men hvis fødselshyppigheden falder, og befolkningen i øvrigt aldres helt generelt, får det markante konsekvenser for befolkningsudviklingen.

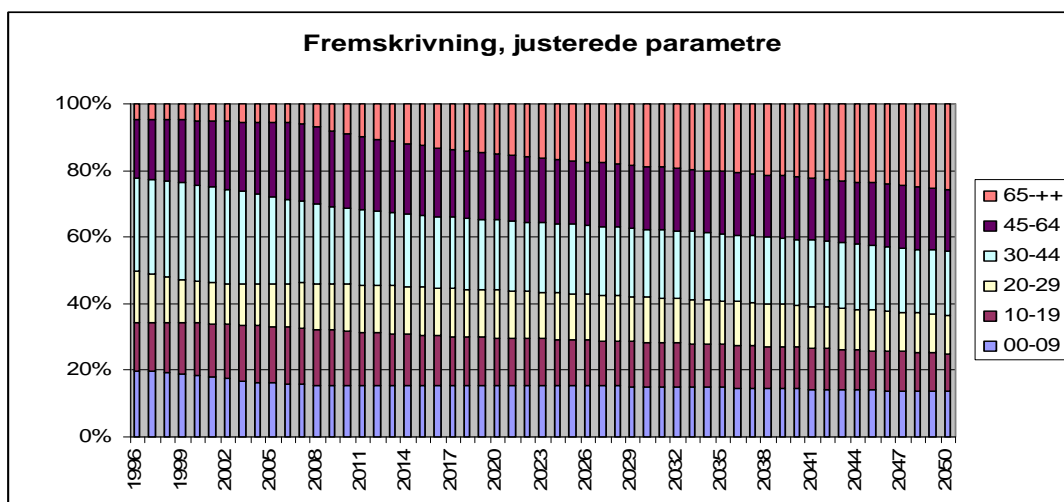

Figur VII.15: Fremskrivning med justerede parametre. Fordeling af befolkningen mellem by/bygd og center/periferi.

Som det fremgår, er der tale om at man kan fastholde det nuværende befolkningstal nogle år endnu, men ikke mindst udvandring af den yngre befolkningsgruppe som skal sikre reproduktionen i det grønlandske samfund kommer til at mangle. Og konsekvensen er en stagnation i befolkningen i centerbyer, og en helt generel tendens til befolkningsreduktion alle andre steder. For periferien drejer det sig om en halvering af befolkningen over det anførte tidsrum, og for bygdernes vedkommende er det ligeledes en halvering der er på tale. Og igen er det ikke mindst aldersfordelingen og forskellen i mobiliteten som kommer til at udgøre de afgørende faktorer. De to følgende figurer viser hvorledes aldersfordelingen vil ændres:

Figur VII.16: Fremskrivning med justerede parametre. Angivelse af aldersfordelingen.

Figur VII.17: Fremskrivning med justerede parametre. Aldersfordelingen i procenter.

Som det fremgår, er aldringsprocessen med de justerede parametre helt afgørende for befolkningsudviklingen, idet aldersgruppen 65 år og derover indenfor det anførte tidsrum vil udgøre godt 25 % af befolkningen og resultere i en forsørgerbyrde hvor to erhvervsaktive skal forsørge en ældre udenfor arbejdsmarkedet og et barn/ung person som endnu ikke er indtrådt på arbejdsmarkedet. Eller omsat til simple tal: for hver 100 personer på arbejdsmarkedet vil der være en ungdoms forsørgerbyrde 50 og en aldersbetinget forsørgerbyrde ligeledes på 50.

Selv om effekterne kan virke overvældende har modellen en rimelig sandsynlighed. Den viste udviklingstendens kendes eksempelvis fra store dele af det centrale og nordlige Sverige, og til dels også Finland. Og der er ingen grund til at udelukke muligheden for en tilsvarende tendens i Grønland. Det afgørende hér – på linje med den foregående model – er spørgsmålet om at sikre en minimal tilgang i ungdomsgruppen. Og det kan kun ske hvis der tilbydes relevante jobs der kan fastholde eller tiltrække både kvinder og mænd. I tilfældet Sverige er der udmærkede eksempler på at etablering af jobs indenfor industri, tømmerproduktion o. lign. måske kan sikre et vist antal jobs for yngre mænd. Men det bidrager sjældent til at øge chancen for reproduktion fordi der ikke parallelt hermed skabes jobs for kvinder. Og konsekvensen er en trend som den viste.

e. Konstante parametre og introduktion af aluminiumssmelter

Et stort spørgsmål i den foreliggende analyse er de mulige konsekvenser af introduktion af en stor virksomhed som eksempelvis et aluminiumsværk i en region. Hvad er konsekvenserne for lokalsamfundet, for de omkringliggende byer og bygder, og for andre regioner?

Såfremt man i 2012 introducerer en virksomhed som i løbet af en 5-års periode etablere 600 permanente arbejdspladser vil et afgørende spørgsmål selvsagt være hvilke kvalifikationer der i givet fald skal dækkes. Dernæst spørgsmålet om dem der tiltrækkes kommer som enlige eller som hele familier.

I det følgende opstilles et simpelt regnestykke som går ud fra følgende forudsætninger:

- 1) Virksomheden etableres i en by i centerområdet
- 2) Halvdelen af arbejdspladserne dækkes gennem lokal arbejdskraft, den anden halvdel gennem arbejdskraft som kommer fra bygder i centerområdet eller by- og bygder i periferiområdet
- 3) 2/3 af arbejdspladserne er rettet mod mænd og 1/3 mod kvinder
- 4) Halvdelen af jobbene besættes af personer der kommer som enlige, og halvdelen af personer som kommer som familier. Og heraf er igen halvdelen to personer uden børn, og den anden halvdel to personer med to børn.

Med disse parametre som udgangspunkt beregnes fordelingen flytninger ud fra de hidtidige flytningsmønstre således at procentfordelingen af tilflyttere følger de hidtidige mønstre.

På den baggrund er beregnet følgende konsekvenser for bosætningsmønstret, idet antallene er opregnet til hele tal:

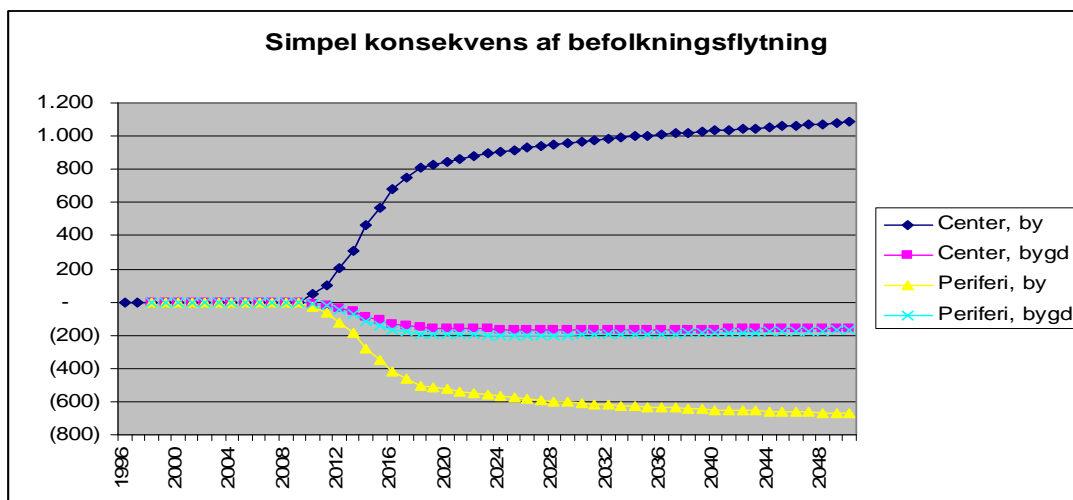
Ændring i bosætning som følge af 600 jobs i centerby								
	Center, by		Center, bygd		Periferi, by		Periferi, bygd	
	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd
Undre 10 år	22	19	-6	-6	-11	-8	-6	-4
10-19 år	54	109	-6	-15	-38	-70	-4	-15
20-29 år	98	212	-9	-23	-76	-154	-14	-27
30-44 år	27	104	-7	-22	-13	-39	-6	-23
45-60 år	7	55	-6	-12	0	-33	-1	-10

Tabel VII.1: Ændring i bosætning som følge af 600 jobs i centerby.

Ud over den direkte tiltrækning til de nye beskæftigelsesmuligheder ligger der en markant følgevirkning i kraft af medfølgende ægtefælle/partner, ligesom medfølgende børn er en vigtig parameter. I det viste eksempel kan man argumentere mod de viste konsekvenser ud fra et relativt simpelt rationale, nemlig spørgsmålet om hvorvidt der er interesse i de berørte aldersgrupper for at gå efter netop de jobtyper der tilbydes. Og det er en særdeles relevant kritik. Men eksemplet ovenfor sigter ikke mod at repræsentere en bestemt situation, men blot en illustration af hvorledes de mulige følger af en given forandring kan resultere i relevante betragtninger som kan afspejles i virkelige mulige konsekvenser.

Og det væsentlige i denne sammenhæng er i langt højere grad hvorledes disse ændringer påvirker bosætningsstrukturen i henholdsvis positiv og negativ retning.

Ud fra de anførte parametre og størrelser er data lagt ind i model nr. 2 præsenteret i dette afsnit, altså den simple fremskrivning baseret på kendte befolkningsmæssige effekter. Og i absolutte tal afspejler konsekvenserne sig som vist på følgende figur:

Figur VII.18: Fremskrivning af nettoeffekten af de bosætningsmæssige konsekvenser af igangsættelse af et større erhvervsprojekt.

Som det fremgår, er der tale om nogle umiddelbare effekter, nemlig flytning af et givet antal personer. Og som det fremgår virker det som om eksempelvis effekten på bygderne er af relativ kortvarig karakter idet bygderne stabiliseres på et givet niveau. Anderledes ser det ud for centerbyerne og periferibyerne. Hvor den/de berørte centerbyer viser sig som en langtidseffekt der viser sig som en relativ konstant stigning i befolkningen, så har situationen præcis den modsatte effekt når det gælder byerne i periferien, idet udvandringen af en del af specielt den yngre arbejdsstyrke viser sig som et grundlæggende problem i regenerering af befolkningen, og dermed medfører en langsigtet kontinuerlig reduktion i befolkningen.